

WOJCIECH CIESIELSKI

Miejsce i czas wydarzeń	Olsztyn, PRL
Słowa kluczowe	Projekt Wagon 2010, NSZZ „Solidarność”, Olsztyn, związki zawodowe, broszury

Rys tamtych czasów – olsztyńskie lata 80'

Jak wyglądał rok 1980? Pracowałem akurat w szkole wyższej. W naszym województwie nie istniały w zasadzie zorganizowane struktury opozycyjne, podziemne. Samych struktur nie było, [istniały] takie forpoczty przez konekcje rodzinne, koleżeńskie. To by pojedyncze osoby. Nie znaczy to, że od połowy lat 70' nie napływała tu [do WSP w Olsztynie] bibuła, książki. To krążyło w różnych środowiskach, w różnym natężeniu. Jak powstały Wolne Związki Zawodowe, to pojawiła się bibuła Wolnych Związków Zawodowych. Jak powstał Ruch Młodej Polski, pojawiły się broszurki. Były jakieś kontakty, ale były one sporadyczne, indywidualne. Natomiast region, jako całość, nie wykształcił struktur zorganizowanych do 1980 roku. Zaczęły się pojawiać ulotki. Pojechałem do Bejsi, żeby zastąpić koleżankę, której dziecko zachorowało. I w tym momencie, jak tu przyjeżdżają rodzice z Gdańska, masę ulotek przywożą, masę. [Rodzice] zabierają swoje dzieci, przerażeni. Bali się po prostu. Przy okazji przywieźli ulotki. I taką drogą właśnie docierały te ulotki na przykład do Olsztyna. Ja do dzisiaj mam postulaty wydrukowane na terenie stoczni i różne inne materiały. Tutaj [w Olsztynie] nie było wielkich strajków. Tylko kilka zakładów w regionie strajkowało, ale to już pod koniec. Proszę pamiętać, że ludzie się naprawdę, autentycznie w tym czasie bali. Rzecz się stała, podpisano porozumienia i ruszyła lawina, niezależnie od siebie. Ludzie nie wiedzieli o tym, że powstaje coś w zakładzie pracy. Ludzie spotykają się, rozmawiają o tym, co moglibyśmy zrobić. Działo to na innej zasadzie. Powstał olsztyński FKZ – najpierw jeden, drugi zakład, trzeci zakład. To było samorzutne. Trzeba przyznać, że błyskawicznie się to odbywało. Muszę powiedzieć, że to jest dla mnie samego zaskakujące, skąd brała się ta energia, żeby codziennie zwoływać po kilka zebrań, w różnych miejscach jednocześnie. Rano tu [WSP w Olsztynie], później w teren. Chcieliśmy złożyć wnioski, już po podpisaniu porozumień, kiedy już funkcjonowała NSZZ „Solidarność”. Trzeba pamiętać, że na początku nie było Solidarności, tylko zaczęły się tworzyć związki niezależne od tak zwanych związków „wałęśowskich” – czyli tych, które powstały w Gdańsku. A jednocześnie cała propaganda państwa

uważała że, jeżeli już podpisaliśmy porozumienie, to mamy tworzyć, działać. Każdy zakład niech tworzy swój związek. Bardzo sprytny zabieg. Wychodziły nawet broszurki jak zakładać wolne związki zawodowe. Myśmy szybko nauczyli się odróżniać, że to są fałszywki, niezwiązane z tworzącą się Solidarnością. Przełom 1980/1981 roku można [zamknąć] w [pojęciach]: fenomen wielkiej rodziny i obieg informacji – masowe nakłady [wydawnicze], tysiące książek, kasety z nagraniami, gazetka mówiona Bratkowskiego. Jak jeździłem do Warszawy w 1982 roku, [to] w takim konspiracyjnym mieszkaniu było takie włoskie urządzenie. Tam [do urządzenia] wkładało się kasetę „matkę” i dwanaście kasetek. Jedno przyciśnięcie [guzika] i w ciągu minuty było dwanaście nagranych [kaset]. I [potem] znowu dwanaście kasetek, [powtórzenie procesu. Tak rozchodziła się gazetka mówiona Bratkowskiego i różne inne materiały. Później, w erze [kaset] VHS [było] to samo. 1981 rok był bardzo burzliwy, dużo się działo. Chociażby walka o zniesienie cenzury. Ta walka z cenzurą, te dni bez prasy – to były akcje bardzo potrzebne. I jeszcze jedna rzecz – druk chłonał wszystko. Cały Ruch Poziomy w PZPR-ze, czyli Iwanowa, Toruński, wchłonęła Solidarność. I tu nie ma sprzeczności żadnej. Dzisiaj mówią: „Jak to?!”. Siedemdziesiąt członków prezydium należało do partii. Inaczej trzeba podchodzić do współzależności wówczas, a teraz. To nie miało wtedy najmniejszego znaczenia, bo nikt takich kryteriów nie stosował.

Data i miejsce nagrania	2010-08-11, Olsztyn
Rozmawiał/a	Karolina Kryczka, Piotr Lasota
Transkrypcja	Justyna Maciejewska
Redakcja	Monika Mączka
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"